

De Warbere Bijker

Maart 2020

Jaargang 14 nummer 1

In dit nummer:

Van de voorzitter	1
Materialen	2
Ingezonden: Bijen gezond houden	3-4
Voorjaarsbijeenkomst	5
Van je eigen stal	6
De Potmarge	7
Corona en de imker	8
Nieuws van Schier	9

Ten gevolge van de regeringsmaatregel d.d. 23 maart 2020 is de ledenvergadering tot nader bericht uitgesteld!!!

Van de voorzitter

Soms vraag ik mij wel eens af wat het nut is van een bijenclub. Iedereen is vandaag de dag druk met van alles en nog wat. We consumeren met zijn allen tegen de klippen op en we gaan vaak en veel en lang weg. Kennis zoeken we op internet achter de computer. We twitteren en mailen meer dan dat we iemand spreken.

Is misschien een bijenclub als vereniging een achterhaald instituut? Ik weet het niet. Wat ik wel weet is dat er al vanaf de middeleeuwen imkergildes hebben bestaan en dat het altijd heel normaal was dat imkers elkaar hielpen bij transport en tijden van tegenspoed, zoals ziekte.

Sommige imkers willen bewust geen lid worden van een vereniging omdat men dan makkelijk traceerbaar is voor de overheid en men allerlei zaken opgelegd kan krijgen, zoals een vervoersverbod. Dat is een drogreden, want alle wettelijke maatregelen staan los van een eventueel lidmaatschap van een bijenclub.

Ik denk dat die hoofdfunctie van een bijenclub - kennisuitwisseling met andere imkers en onderlinge ondersteuning - nog steeds geldt. Financieel moet het binnen de perken blijven, maar daar voldoen we aan. Een gemiddelde golfclub kost het twintigvoudige, maar ook het -verplicht - lidmaatschap aan agrarische verenigingen om bijvoorbeeld schapen te houden, kost veel meer. En als je dan na een cursus bijen gaat houden, dan is het niet meer dan normaal dat je ook lid wordt van een bijenclub.

Als bestuur willen we blijven inzetten op die twee kerntaken, dus kennisuitwisseling en ondersteuning. Kennisuitwisseling onderling, maar ook van alle regionale ontwikkelingen zoals bloemenweides, bijenlinten en praktische cursussen en opleidingen voor beginnende imkers. Ondersteuning regelt zich vaak vanzelf, maar je ziet dat de bijencursus of de vereniging toch vaak het platform is en dat geeft je toch een nuttig gevoel.

Blijft over dat we om dit mogelijk te maken, van alle leden wel een continuïteitsbijdrage verlangen door eenmalig een tijdje deel uit te maken van het bestuur van onze club, want zonder bestuur kan een club nu eenmaal niet bestaan.

De tijden van Bram en Hein met een levenslange morele verplichting zijn voorbij. En voor wie dat aangaat: wij garanderen jullie een vierjaarstermijn met een vrijwillige verlenging van maximaal 4 jaar in een strak schema van aftreden. Dus wat let je?

In het komend najaar hebben we weer iemand nodig, functies verdelen we onderling en het tijdsbeslag is beperkt.

Willem Voorthuisen

Materialen

Te Koop:

En oud-imker, Leo Eikhoudt, biedt zijn imkerspullen te koop aan. Een slinger, diverse kisten, zeven etc. Te bevragen via Jos Heemstra, op tsjerne4@gmail.com of telefonisch op 0653304983

Ingezonden door Jacob Hein Faber, die graag zou willen weten wie mee wil doen met dit experiment!

Jan JC Saal

Bijen gezond houden, Varroamijt bestrijden met turfisolatie

Turf lijkt een vreemd wapen, in de tijd dat heel veel strijd tegen insecten met vergif wordt gevoerd. Toch lijkt het Jan Saal te gaan lukken de overal aanwezige varroamijt bij zijn bijen terug te dringen. “We moeten hierbij de logica van het leven volgen, de *ecologica*”, legt hij hier uit.

Wanneer je goed naar een plant kijkt, kun je tot de conclusie komen dat hij zich als een polariteit manifesteert. De stengel, het blad en de bloem groeien in de lichtlucht-warmtesfeer, terwijl de wortels van de plant groeien in de aarde-water-koude sfeer. Die polariteit is belangrijk. Door uit te gaan van die polariteit, kan de compost een heel andere functie toegedicht krijgen, namelijk door het niet te zien als voeding, maar als een isolerend vlies. Een vlies dat de lichtlucht-warmtesfeer scheidt van de aarde-water-koude sfeer. Dit sluit aan bij wat Rudolf Steiner over compost heeft gezegd, namelijk: het bijzondere van compost is, dat zij de stralingen die normaal wel door de lucht en door de aarde heengaan niet doorlaat. In plaats van de compost onder te werken, zodat het bij de wortels kon komen, besloot ik om de compost bovenop te laten liggen. Oftewel eerst de aarde omwerken en dan pas compost strooien, als isolerende laag. Daarna begon ik dat te combineren met mijn waarnemingen aan de bijen en mijn half-gelukte of geheel mislukte pogingen om de varroamijt te bestrijden, anders dan met vergif. Ik heb in de afgelopen 30 jaar van alles geprobeerd van voer tot huisvesting, van invliegopening tot verassen van de varroamijt. Al deze pogingen hebben echter niet geleid tot een echt bevredigend resultaat. Nu bedacht ik: zou het kunnen zijn dat de bijen last hebben van te veel aarde-water-koude sfeer in hun leefomgeving? Dat lijkt niet onlogisch, omdat door het veelvuldige gebruik van kunstmest, overal op de wereld het gehalte aan organische stof in de teelt-laag van de aarde ernstig is teruggelopen. Daardoor kwam ik op het idee om onder een zwerm, die ik had geslagen, een zak met turf te leggen en te zien of dat iets zou uitmaken. Dat bleek wel het geval. Dit volkje ontwikkelde zich heel goed en wat ik belangrijk vond, ook heel compact. Bovendien kon ik waarnemen dat er meer vliegbijen actief waren dan bij een (voor mij) normale ontwikkeling van zo'n zwerm. Dat gaf mij het vertrouwen dat ik iets op het spoor was. Ik besloot om onder al mijn volken een kistje te maken, waarin ongeveer 7 cm turf het volk isoleerde van de krachten die vanuit de bodem omhoog komen.

Bijen gezond

Bovendien ben ik al mijn dek-planken gaan vervangen door een holle dek-plank met daarin ook nog 1,5 cm turf. En dan maar zien wat er gaat gebeuren. Ik heb voor turf gekozen omdat het Bijen gezond houden Varroamijt bestrijden met turfisolatie 18 Dynamisch Perspectief vermogen van turf om tegen straling te isoleren mij wel bekend was. Ik kan daarbij nog zeggen dat ik op dat moment één volk had, dat zo onder de varroamijten zat, dat ik het eigenlijk al had opgegeven. Nadat ik echter de turfisolatie had aangebracht, werden al mijn volken levendiger en kwamen er meer vliegbijen. Ook dat gaf vertrouwen. Ik bleef echter dode mijten (mijtenval) waarnemen van ernstig tot zeer ernstig bij dat bewuste aangetaste volk. Ik heb de isolatie vorig jaar in augustus aangebracht, maar de mijtenval ging door tot eind oktober, begin november van dat jaar. Vanaf dit voorjaar echter is de mijtenval opgehouden. De volken zijn sterk met veel vliegbijen. Ik zie geen aangetaste jonge bijen meer en het aantal darren dat nu rondvliegt is overweldigend. Het heeft er dus alle schijn van dat het werkelijk gelukt is, dat de bijen zelf de varroamijt hebben overwonnen. Ik denk dat dat komt doordat de turfisolatie de bijenvolken meer in hun eigen atmosfeer hebben gebracht, namelijk de licht-lucht-warmtesfeer. Op Wikipedia (Varroamijt) staat: “Honingbijen die niet in kasten wonen maar in het wild in boomholtes (en dus geen varroa bestrijding krijgen) gaan niet aan varroamijten ten onder”. Ik kan me voorstellen dat daar dezelfde mechanismes gelden. In ieder geval heeft een beetje bos een goede bosbodem van organisch/turfachtig materiaal, dus dat zou kunnen werken.. Mijn conclusie is dat er veel meer geëxperimenteerd moet worden met compost of turf als isolatie tussen de aarde-water-koude sfeer en de licht-lucht-warmtesfeer. Dit is zowel belangrijk voor de plantengroei, als ook voor de bijenteelt. Deze ecologica staat nog in de kinderschoenen. Wanneer kunnen we de chemische benadering van het leven loslaten? Ik hoop dat veel mensen worden geïnspireerd door mijn ervaring en ik ben benieuwd naar de resultaten daarvan. Al mijn volken werden levendiger en er kwamen meer vliegbijen De bodem is een echt orgaan, het is een orgaan dat we eventueel kunnen vergelijken met het middenrif van de mens. ... Op een landbouwbedrijf lopen we eigenlijk in de buik van het bedrijf rond, en ook de planten groeien in de buik van dat bedrijf. Wij hebben dus werkelijk met een individualiteit te maken die op zijn kop staat, en die wij ook alleen juist zien als we hem zo bekijken alsof hij op zijn kop staat.

<https://bdvereniging.nl/wp-content/uploads/2018/09/dp201803.pdf>

Voorjaarsjaarsbijeenkomst

Maart 2020

Voorjaarsbijeenkomst

Uitnodiging voorjaarsbijeenkomst

op donderdag 21 april 2020 in de docentenkamer van het Nordwin College, Jansoniusstraat 2, 8934 BM Leeuwarden U bent van harte welkom!

19.00-19.30 uur inloop

19.30-20.30 uur voorjaarsvergadering

20.45-21.15 uur spreker

21.15-21.30 uur nazit

Agenda vergadering

1 Welkom

2 Mededelingen

3 Huldiging jubilarissen

4 Verslag jaarvergadering 2019

5 Verslag secretaris

6 Verslag penningmeester en kaskommissie

7 Bestuursverkiezing

8 Waling Terpstra treedt nu officieel af, in het najaar Anna Christien Piebenga Nieuwe bestuursleden welkom!

9 Verslag Stalbestuur

10 Cursusnieuws

11 NBV mededelingen

12 Wat verder ter tafel komt

Sluiting

Na vergadering zal Wim Hoogendam, hoofd tuinen van Dekemastate iets vertellen over de bijen en bijenstal op Dekemastate

Bestuur vereniging Leeuwarden e.o.

Willem Voorthuijsen, voorzitter
Pieter Vos, penningmeester
Anna Christien Piebenga, secretaris,
Jacob Hein Faber en Jacco Hoekstra, alg. bestuurslid

Bestuur Stichting bijenstal De Potmarge

Jurjen Lieklema, voorzitter
Martine Kamphorst, secretaris
Coby de Boer, penningmeester
Willem Voorthuijsen, lid

De afd. Leeuwarden e.o.

Aantal leden **53***

Secretariaat
It Stalt 11
9022 BX Mantgum

Van je eigen stal

Maart 2020

Moertje, door Jelle de Heer

Moertje

Maandag heb ik een bijenvolkje in een drieramer opgehaald. De woensdag daarop heb ik in het kastje gekeken, en ik zag een mooi volkje met broed, de moer zag ik toevallig ook nog lopen. De maandag daarop wou ik het volkje overzetten naar een grotere kast. Tot mijn schrik waren alle bijen verdwenen. De twee ramen met het broed heb ik met een andere drieramer verenigd. Dit volkje was moerloos. Misschien kunnen de bijen van dit broed nog een moer maken. Ik probeer maar wat.

De drieramer stond naast een andere drieramer. Dat had ik gedaan om deze twee te verenigen in een grotere kast. Toen ik het kastje van mij bekeek, vond ik dat hier nu meer bijen inzaten. Ik denk dat de bijen uit het andere kastje in die van mij zijn gekropen. Ik heb toen wel de twee verenigd in een grotere kast. Ik had de hoop dat deze bijen moerdoppen op het achter gelaten broed zouden trekken. Acht dagen later heb ik in deze kast gekeken, geen doppen maar ik zag wel het moertje. De bijen en het moertje met de twee ramen met het broed heb ik overgezet naar een zesramer met een krant tussen deze twee volkjes. In deze zesramer zat een moerloze zwerm met veel meer bijen.

Dertien dagen later in deze zesramer gekeken, het moertje had wel een hoeveelheid eitjes gelegd maar de bijen hebben daar niets meegedaan. Geen moer kunnen vinden, had wel veel last van wespen in de kast. Vier dagen later nog eens in de kast gekeken en ik zag het moertje weer lopen. De kast dicht gemaakt, zodat niets meer in en uit de kast kon.

De dag daarop een drieramer gevuld met bijen van een andere locatie, en 3 uren later het moertje in een invoerkooitje gedaan. Hierin zag ik dat het moertje aan het snoepen was van de suikerdeeg. Het kooitje in de drieramer gehangen. Het geheel een paar dagen in het donker weggezet. De kast daarna buiten gezet en open gemaakt, en gekeken dat het moertje uitgelopen was, en het invoerkooitje verwijderd.

Veertien dagen later heeft het moertje een mooi broednest. Direct overgezet naar een grotere kast, een paar uitgebouwde ramen met wat voer bij geplaatst. Gewacht totdat de eerste jonge bijen zijn uitgelopen, daarna nog een leeg raam en een raam met uitlopend broed bij geplaatst. Een week later zitten in de kast veel meer bijen en het broednest is veel groter geworden. Vanmiddag (20 maart) zal ik nog een raam met gesloten broed bij plaatsen. Nog even gezocht om de moer, die zag ik nu aan de nectar snoepen.

Nu begin maart zag ik de bijen met stuifmeel terugkomen.

Corona!!!!

Maart 2020

Continuïteit bijenhouderij ten tijde van Corona-virus

20-03-2020

De maatregelen ten gevolge van het Corona-virus in Nederland volgen zich op. Ook voor de imkerij heeft dit op dit moment al gevolgen. Indien besloten wordt tot een landelijke lockdown (licht), zullen imkers expliciet toestemming moeten krijgen om te reizen, ten gunste van het verzorgen en verplaatsten van hun volken en de zorg rond bijenzwermen. Immers, het hoogseizoen voor de imkerij is aanstaande.

De Nederlandse imkerbonden informeerden vanochtend middels een brief het Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit over de noodzakelijke reisbewegingen van imkers, om de Nederlandse imkerij de komende periode te kunnen blijven uitvoeren.

Wij informeren u natuurlijk over het vervolg.

Kik ook op:

<https://www.bijenhouders.nl/nieuws/continuïteit-bijenhouderij-ten-tijde-van-corona-virus>

Meer stalnieuws

Maart 2020

Nieuws van de bijenstal de Potmarge

Amper twee weken geleden hebben Martine, Willem, Jurjen en ik overleg gehad over de bijenstal en sindsdien zijn de ontwikkelingen i.v.m. het corona virus haast niet meer bij te houden. Gelukkig gaan de bijen gewoon hun gang, gisteren vlogen ze uitbundig op de stal en er kwam veel stuifmeel binnen. De roosters tegen de muizen heb ik verwijderd want ze hadden moeite om over het draad heen te klauteren met de lading pollen aan hun poten.

Martine en Jurjen zijn officieel toegetreden tot het bestuur van de bijenstal. Jurjen heeft de functie van voorzitter op zich genomen en Martine is de nieuwe secretaris. Beiden zijn de afgelopen jaren al heel actief voor de bijenstal en ik ben overtuigd van een fijne en gezellige samenwerking voor de komende tijd! Jammer dat we dit heuglijke feit niet tijdens de voorjaarsvergadering van afdeling Leeuwarden e.o. kunnen vieren.

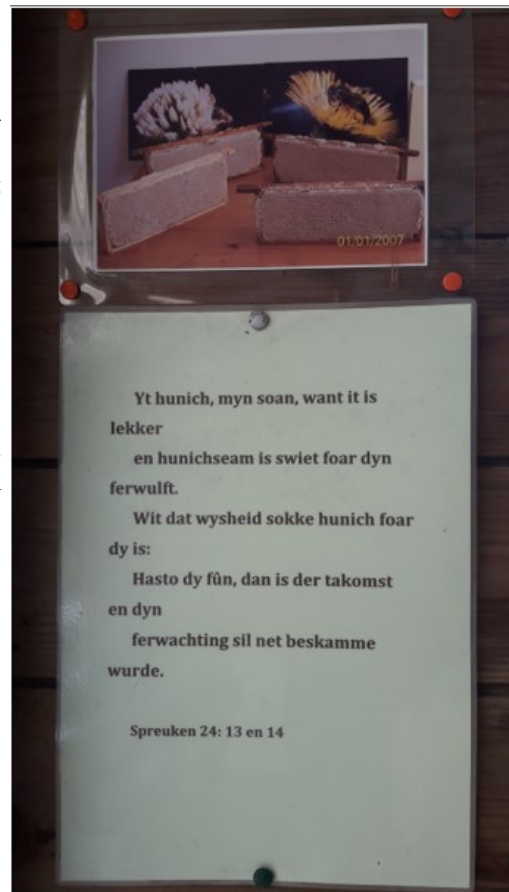
Alle bijeenkomsten binnen de NBV zijn geannuleerd, onze voorjaarsvergadering maar ook de basis cursus in Friesland. Op de stal stonden 6 volken waarvan 4 voor de cursus gebruikt zouden worden. Om de werkzaamheden voor het beheer van de volken te verlichten heeft het bestuur vorige week snel gehandeld: 3 volken zijn verkocht aan een imker die de afgelopen winter zwaar getroffen was door sterfte van zijn volken. De overige 3 volken beschikken over een F1 moer van 2019. Een Schiermoer van de nateelt op Schier van vorig jaar heeft de winter in een Kielerkastje overleefd en ik zal haar thuis in een volk voor de stal invoeren. Als dat slaagt staat er over een aantal weken een volk met een zuivere Schiermoer op de stal. Volgens de richtlijnen van de overheid kan er na 1 juni teeltmateriaal voor leden van onze afdeling beschikbaar gesteld worden voor eigen moerenteelt. Want het bestuur van Schier heeft met pijn in het hart moeten besluiten om de teelt dit jaar niet door te laten gaan. Voor Schier een enorme tegenvaller na de geweldige inspanning van de afgelopen twee jaar om de populatie daar weer op peil te krijgen.

Germ en Sjouke zouden de (niet meer) doorzichtige golfplaten van het dak op de stal vernieuwen. Het materiaal is inmiddels besteld en het werk zal t.z.t. uitgevoerd worden.

Afgezien van nieuwe platen is de aanblik van de stal erg veranderd als je het pad op loopt. Minder kasten op een rij, geen gele kasten meer van Gerrit. We missen hem zeer, zijn kalme aanwezigheid, de zorg voor de tuin en het praatje over de bijen. Een foto van zijn volle honingraten met de tekst uit Spreuken hangt nog steeds op de stal. Toepasselijk in deze ongewisse tijd....

Namens Martine, Jurjen een hartelijke groet en hopelijk binnen afzienbare tijd weer tot ziens.
Coby

De Potmarge

Beste imkers die moeren besteld hebben,

In verband met het coronavirus en alle maatregelen die al zijn genomen (zoals bij verkoudheids- of griepverschijnselen: niet naar buiten, 1,5 m afstand houden en geen bijeenkomsten tot 1 juni) en andere maatregelen die mogelijk nog komen, alsmede de ongunstige prognoses over de duur van de coronacrisis, was de vraag of de koninginnenteelt op Schier dit jaar nog wel mogelijk is.

De Stichting Station voor Carnicateelt werkt met vrijwilligers, waarvan een deel in de leeftijdsgroep boven de 70 jaar valt die extra kwetsbaar is voor de gevolgen van een besmetting met het coronavirus. De werkzaamheden op Schiermonnikoog zijn zodanig dat het vrijwel onmogelijk is om voldoende afstand te houden en/of met hooguit 2 personen aanwezig te zijn. Nog afgezien van eventueel door de overheid te nemen extra maatregelen. De start van de teelt begint al eind april met onder andere darrenraat inhangen en volken beoordelen. Vervolgens gaat elke 10 dagen de beheerploeg naar Schiermonnikoog totdat de teelt begint.

Gezien de huidige situatie en de te verwachten duur van de maatregelen heeft het bestuur, hoe moeilijk zij het ook vindt, moeten besluiten om de normale teelt dit jaar niet door te laten gaan.

Er zijn wél plannen om een beperkte teelt te hebben, waarbij in elk van de 4 perioden van de teelt één bestuurslid alleen een aantal dagen op Schier werkzaamheden van de teelt zal uitvoeren (starters maken en doppen in de pleegvolken; doppen naar de broedstoof en bevruchtungskastjes in orde maken; bevruchtungskastjes vullen en uitgelopen moer in laten lopen; kastjes in het veld zetten). De moerenooft zal, zoals nu gepland, **13 juli** zijn en de moeren worden per post opgestuurd. Of die beperkte teelt door kan gaan zal afhangen van eventuele beperkingen die opgelegd worden door de overheid, maar ook van onze eigen mogelijkheden.

U had al vroeg een moer/moeren besteld en in principe zal de door u bestelde moer(en) afgeleverd kunnen worden.

Mocht dat toch niet mogelijk zijn dan zijn er verschillende opties. U kunt het reeds gestorte geld per omgaande terugontvangen of U laat het geld op de rekening van de Stichting staan en ontvangt volgend jaar uw moeren voor de prijs van 2020.

Wij houden u op de hoogte.

Vriendelijke groet,

Stichting Station voor Carnicateelt

Marie José Duchateau, voorzitter
Klaas Sluiman, secretaris

Een warbere bijker

Maart 2020

Bijen,
illustratie door Martin Jarrie,
tentoonstelling in Museum Belvédère, Heerenveen

Colofon

'De Warbere Bijker' is de nieuwsbrief van de Imkervereniging Leeuwarden en omstreken. Het aantal verschijningen per jaar is afhankelijk van het aanbod aan intern en extern nieuws. Uw bijdrage dus. De redactie is vacant.